

Italië redt noodlijdende bank

De kogel is door de kerk: de Italiaanse overheid nationaliseert de bank Monte dei Paschi. Spaarders moeten worden ontzien.

Door onze redacteur
Mark Beunderman

AMSTERDAM. Banken redden met belastinggeld, dat zouden we toch niet meer doen in Europa? Nu gebeurt het toch. De noodlijdende bank Monte dei Paschi di Siena, de op twee na grootste van Italië, deed in de nacht van donderdag op vrijdag een beroep op miljardensteun uit de Italiaanse schatkist. Vlak daarvoor had het Italiaanse kabinet een decreet uitgevaardigd om nationalisatie van de bank mogelijk te maken.

Vrijdagochtend om tien voor half twee plaatste Monte dei Paschi een bericht op zijn website dat een nieuwe fase inluidt in de dramatische neergang van de bank, waarvan de beurskoers in een jaar tijd met 90 procent is gedaald. Het trotse bedrijf, in 1472 opgericht, vraagt „buitengewone financiële steun” aan de regering in Rome, staat in het bericht.

Om hoeveel het precies gaat is nog niet duidelijk. De Italiaanse regering zette deze week een bedrag opzij van 20 miljard euro, maar waarschijnlijk vloeit dit geld deels naar andere wankele banken. 20 miljard euro is zo'n 1,3 procent van het Italiaanse bruto binnenlands product (bbp). De Italiaanse staatsschuld, met 2.200 miljard euro de hoogste van Europa, loopt verder op.

Monte dei Paschi is de eerste grote Europese bank die wordt gered onder de zogeheten bankenunie, de regels die de Europese Unie na de financiële

crisis invoerde om een nieuwe crisis te voorkomen. Centraal in de bankenunie staat het idee dat banken in principe níet meer met belastinggeld worden gered, zoals bijvoorbeeld met ABN Amro gebeurde. In plaats daarvan moeten beleggers met aandelen of obligaties in de banken opdraaien voor de redding. Het is een principe dat door minister van Financiën Jeroen Dijsselbloem (PvdA), voorzitter van de ministers van Financiën van de eurolanden, fel werd verdedigd toen de regels werden opgesteld.

Uitzonderingsregel

Hoe kan het dan toch dat de Italianen nu overheidsgeld gebruiken? Ze maken gebruik van een uitzonderingsregel in de bankenunie, die wat minder bekend is. Als het omvallen van een bank kan leiden tot een bredere bankencrisis, kan een lidstaat onder strikte voorwaarden besluiten tot een beperkte „herkapitalisatie uit voorzorg”. Dit is wat de Italianen nu doen. Dit is zeker geen gemakkelijke stap, want in de bankenunie gaat Italië daar niet meer alleen zelf over. Het is de Europese Commissie in Brussel die beoordeelt of dergelijke staatssteun aan banken „uit voorzorg” wel mag. Volgens de Italiaanse regering is Brussel akkoord met de operatie.

Het grootste pijnpunt is dat, óók binnen deze uitzonderingsformule, beleggers voor een deel moeten meebetalen. In Italië zijn dat ook vaak burgers die voor hun spaargeld bankobligaties hebben gekocht. In 2015 pleegde een Italiaanse gepensioneerde zelfmoord nadat hij, bij de redding van een kleinere bank, al zijn spaargeld was verloren.

Met alle macht probeert de Italiaanse regering nu over te brengen dat particuliere spaarders worden ontzien bij de redding van Monte dei Pas-

chi. Het decreet heet zelfs *salvarisparmio*, „het redden van de spaarders”. Particuliere obligatiehouders worden voor 100 procent gecompenseerd, vooralsnog met aandelen in wat nu een staatsbank is geworden.

De voorbije weken probeerde Monte dei Paschi nationalisatie te voorkomen door zelf 5 miljard op te halen bij grote beleggers, waaronder

het staatsfonds van Qatar. Dit is mislukt. Beleggers wantrouwen de grote stapel van 27 miljard euro aan ‘slechte’ leningen op de balans van de bank. Dat is krediet dat burgers en bedrijven niet kunnen terugbetalen.

Dijsselbloem: begrip voor redding

Dijsselbloem toonde vrijdagochtend in Den Haag begrip voor deredding van de

bank. Over het meebetalen door beleggers zei hij: „Degenen die in het verleden winst hebben gemaakt moeten nu ook een deel van het verlies dragen.”

Wel benadrukte hij dat particulier beleggers niet onevenredig hard getroffen mogen worden. Dijsselbloem zei te hopen dat dit het begin is van het verder opschonen van de Italiaanse bankensector.